

O POĀĀSĀ• A JMENINĀ•CH 16. TĀ•DNE

NedĀ•le, 27 duben 2008

ChĀ•la bych vĀs upozornit na zajímavou akci: KaĀ•dĵ rok prvĀn kvĀ•tnovou nedĀ•li se konĀ• akce, kterĀ se traduje od devadesĀ•tĵ let, a kterou vymysleli ve VelkĀ• BritĀ•nii. "VĀtĀnĀ ptĀ•iĀho zpĀ•vu." Jde o to, Ā•e se rĀno, v urĀ•itĵ den a hodinu, sejdou lidĀ• po celĀ• zemi, aby poslouchali probouzejĀ• se ptĀky a spoleĀ•nĀ• s nimi vĀtali novĵ den.

A tak i v ĀĀechĀ•ch se cca na osmdesĀ•ti mĀ•stech kolem pĀ•tĀ• rĀno schĀ•zejĀ• nadšenci, s sebou majĀ• dalekohled, na sobĀ• turistickou obuv a obleĀ•enĀ• do terĀnu... PtĀkĀ•m nevadĀ•, Ā•e k nim potichu pĀ•tmĀ•chĀ•zejĀ• lidĀ•; ti jen tak postojĀ•, potichu pozorujĀ• a poslouchajĀ•, jak se ptĀ•kovĀ• probouzejĀ•. HezkĀ•, Ā•e? Pokud pĀ•jdete takĀ•, pĀ•tmeji vĀm krĀsnĀ• sluneĀ•nĀ• rĀno i celĵ den. PĀ•EHLED AKCĀ• VĀTĀNĀ PTAĀ•Ā•IHO ZPĀ•ŠVU 2008. Rudolf (17. 4.) je velmi oblĀbenĀ• jmĀ•no - a nejen u nĀ•s. Je staronĀ•meckĀ•ho pĀ•vodu. SklĀdĀ• se ze dvou slov "hrod" a "wolf" coĀ• dohromady znamenĀ• Slavnĵ vlk. Je to jmĀ•no velmi Ā•etnĀ• a kaĀ•dĵ z nĀ•s mĀ• zajistĀ• v rodinĀ• Ā•i okolĀ• nĀ•jakĀ•ho Rudu, Rudlu, RudĀnka Ā•i RudĀnka. Nespornĵ podĀ•l na tĀ• popularity mĀ• zajistĀ• Rudolf II. Habsburskĵ, krĀl Ā•eskĵ a uherskĵ, cĀsaĀ•m nĀ•meckĵ, narozenĵ roku 1552 ve VĀdni, kterĵ zemřel roku 1512 v Praze. Jeho doba, kterĀ se nazĵvĀ• rudolfĀnskĀ•, byla slavnĀ• a Praha se za jeho vlĀdy stala vĵznamnĵch evropskĵm hlavnĀ•m mĀ•stem, kam pĀ•tmĀ•jiĀ•dĀ•lo mnoho slavnĵch umĀ•lcĀ•, vĀ•dcĀ•, alchymistĀ• a jinĵch vĵznamnĵch osobnĀ• i matematikovĀ•, astronomovĀ•, fyzikovĀ•, lĀkaĀ•tmi atd. atd. Snad o Ā•ĀdnĀ•m panovĀ•kovi toho nebylo tolik napsĀ•no, jako prĀvĀ• o Rudolfovi II. U nĀ•s znĀ• film CĀsaĀ•m v PekaĀ•m a PekaĀ•m v cĀsaĀ•m nejspĀ•; kaĀ•dĵ. A je to s podivem - ale dobovĀ• obrĀzy Rudolfa II, tak vĀs udivĀ• nĀpadnĀ• podobnost s Janem Werichem, kterĵ tĀ• cĀsaĀ•me ve filmu hrĀl. Krom všech tĀ•ch cĀsaĀ•m (nebo Rudolf II. nebyl jedinĵ) znĀme ještĀ• mnoho dalšĀ•ch RudolfĀ•, kteĀ•tmi se proslavili. Je to napĀ•tmĀ•klad vynĀ•lezce Rudolf Diesel, klavĀrista Rudolf Firkusšnĵ, spisovatel Rudolf TĀ•snohlĀdek, herec a taneĀ•nĀ•k Rodolfo Valentino, herec Rudolf JelĀnek, hudebnĀ• skladatel Rudolf PiskĀ•ek, Ā•tyĀ•tmi generace hercĀ• RudolfĀ• HrusšĀ•nskĵch, otec a syn RudolfovĀ• DeylovĀ•, klavĀrista Rudolf Rokl - a to bychom tu mohli psĀ•t celĀ• hodiny. Tak doufejme, Ā•e to RudolfovĀ• krĀlovskĵ oslavili a Ā•e se jim daĀ•tmĀ•i dobĀ•tme i nadĀ•le. ValĀrie (18. 4.) je jmĀ•no latinskĀ•ho pĀ•vodu. Je to Ā•enskĵ protĀ•jšek ke jmĀ•nĀ•m Valerius, nebo Valentinus - a tato jsou odvozena ze slova valens - coĀ• znamenĀ• silnĵ, nebo takĀ• hodnotnĵ. Valerie je tudĀ• dĀvka nebo Ā•ena silnĀ•, ale takĀ• "nĀ•co platnĀ•". Ta prvĀnĀ• se narodila ve tĀ•tmĀ•tĀ•m stoletĀ• našeho letopĀ•tu. Byla prĵ velice krĀsnĀ•, ovšem dala se na kĀ•tesĀ•anskou vĀru, proĀ•eĀ• zrušila zasnoubenĀ• s pohanskĵm vĀvodou a ten se naštval a dal ji stĀ•t meĀ•em. A co se nestalo - po popravĀ• dĀvka vstala, vzala svou hlavu a sledovĀna konsternovanĵm publikem odešla do kostela, kde ji knĀ•z Marcial pokĀ•til. Tak vidĀ•te - konec dobrĵ, všechno dobrĀ•. I u nĀ•s se tu a tam nĀ•jakĀ• ta ValĀrie najde - za všechny jmĀ•nujme zpĀ•vaĀ•ku Valerii Zahrynowskou a hereĀ•ky Valerii Kaplanovou (co hrĀla ty slavnĀ• babky) a Valerii Zawadskou - Ā•eskou hereĀ•ku s nĀdhernĵm hlasem. Rostislav (19. 4.) je jmĀ•no starobylĀ•, slovanskĀ•ho pĀ•vodu. PĀ•vodnĀ• znĀ•lo Rastislav - nemusĀ•me bĀ•t lingvisty, abychom vĵznam jasnĀ• slyšeli. Je to nĀ•kdo, kdo roste do slĀvy, nebo dĀvĀ• rĀ•st slĀvĀ•. Toto jmĀ•no dĀ•tmĀ•v nenosil hned tak nĀ•jakĵ jouda - bylo to jmĀ•no vlĀdcĀ•. VĀ•bec nejznĀmĀ•jšĀ• z nich je knĀ•e Rostislav I. Jeho slĀva skuteĀ•nĀ• kaĀ•dĵm dnem vzĀ•stala. Byl to on, kdo vybudoval nezávislou Velkou Moravu a byl to on, kdo povolal na Moravu z Byzance soluĀ•skĀ• bratry Konstantina (poslĀze Cyrila) a MetodĀ•je. Ale pro dobrotu na Ā•ebrotu - jak se Ā•tmĀ•kĀ•. Nakonec byl zrazen svĵm synovcem Svatoplukem a vydĀn do VĵchodofranskĀ• Ā•tmĀ•e (coĀ• dnešnĀ• nĀ•mecko), kterĀ leĀ•ela VelkĀ• Morava tĀ•Ā•ce v Ā•aludku. Tam byl muĀ•en a dokonce i oslepen a nakonec utrpenĀ• zemĀ•tel. No, doufejme, Ā•e se dnešnĀ• RostislavovĀ• takovĵch koncĀ• nedoĀ•kajĀ• a Ā•e svĀ•j svĀtek oslavĀ• v pohodĀ• a klidu. Marcela (20. 4.) Je Ā•enskĵm protĀ•jškem jmĀ•na Marcellus - je z latiny a je rodovĵm jmĀ•nem rodu MarcellĀ• - Marcellus je vlastnĀ• zdrobnĀ•lina jmĀ•na Marcus - tedy Marek, Marcellus je tedy MareĀ•ek. TakĀ•e zakladatelem slavnĀ•ho rodu MarcellĀ• byl vlastnĀ• "starej MareĀ•ek!" Marcus nicmĀnĀ• znamenĀ• MarsĀ•v - tedy nĀ•kdo, kdo je zasvĀ•cen bohu vĀlky Marsovi. Ovšem jmĀ•no Mars vzniklo z Ā•tmĀ•tiny, a to z Ā•tmĀ•ckĀ•ho slova "mjarnamai!" coĀ• znamenĀ• "Bojuj!" (japonsky se to Ā•tmĀ•kne "HadĀ•ime!" - jak vĀ•dĀ• všichni karatistĀ•, judistĀ• a dalšĀ• milovĀ•ci bojovĵch sportĀ•) - svĀ•t je prostĀ• malej a vše souvisĀ• se všĀ•m. V tĀ•chto souvislostech lze jmĀ•no Marcela pĀ•tmĀ•loĀ•it j "malinkĀ• bojovnice" - asi se dost vztekala, kdyĀ• byla v kolĀbce. Všem našim MarcelĀ•m a MarcelkĀ•m pĀ•tmĀ•jem Ā•Āivot veselĀ• a aby se nikdy nemusely moc vztekat, nebo nedejboĀ•e naštvat. Alexandra (21. 4.) je Ā•enskĀ• formou jmĀ•na Alexandr. ZnamenĀ• to "obranĀ• (nebo obĀ•jce) muĀ•Ā•". Andros je totiĀ• Ā•tmĀ•eckĵ "muĀ•Ā•". Ā•eny a dĀvky toho jmĀ•na bĵvajĀ• oslovovĀny tĀ• SĀ•sĀ•sĀ•o, Sašo, SĀ•sĀ•sĀ•enka - nebo takĀ• Alex. Z toho dĀ•vodu bĵvĀ• jmĀ•na Alexandra povaĀ•ovĀno za ruskĀ• - ale jak jiĀ• jsme si Ā•tmĀ•ekli - nenĀ• tomu tak. NicmĀnĀ• i u nĀ•s je Alexander skoro sedm tĀ•sĀ•. Mezi ty slavnĀ• mĀ•Ā•eme poĀ•Ā•tat spisovatelku Alexandru Berkovou, Ā•eskou botanĀ•ku Alexandru Klaudisovou, slovenskou spisovatelku Alexandru Pavelkovou - v zahraniĀ•Ā• pak Alessandru Mussoliniovou - dceru neslavnĀ• proslulĀ•ho "duceho" a kontroverznĀ• politĀ•ku. EvĀ•enie (22. 4.) je protĀ•jškem muĀ•skĀ•ho jmĀ•na EvĀ•en, nebo Eugen. Toto jmĀ•no vzniklo z Ā•tmĀ•tiny, kde slovo "eu" znamenĀ• dobĀ•tme a slovo "genus" znamenĀ• rod. Eugenius je tedy Ā•lovĀ•k urozenĵ, blahorodĵ, tedy nĀ•kdo, kdo se mĀ• dobĀ•tme. U nĀ•s se toto jmĀ•no vyskytuje jen velmi mĀ•lo - je jich tu celkem asi dvanĀ•cet. Ale - jak jiĀ• zde bylo nĀ•kolikrĀt Ā•tmĀ•eno - mĀ•da se mĀ•nĀ• a rodĀ• se spousta malĵch holĀ•Ā•ek, jejichĀ• maminky hledĀ• jmĀ•na - tak nĀ•m tĀ•tmĀ•eba pĀ•tmĀ•ibude i malĵch EvĀ•enek. DrĀ•me jim palce. VojtĀ•ch (23. 4.) je jmĀ•no jasnĀ• slovanskĀ•ho pĀ•vodu, znĀ•lo "Voje útĀ•cha!" - tedy byl to nĀ•kdo, kdo pĀ•tmĀ•inĀ•el útĀ•chu a posilu vojsku. NejslavnĀ•jšĀ• z tohoto jmĀ•na byl sv. VojtĀ•ch, SlavnĀ•kovec, syn SlavnĀ•ka - vĀvody zliĀ•skĵch SlavnĀ•kovicĀ•, kteĀ•tmi sĀ•lili v Libici nad Cidlinou. Tento rod byl nejvĀ•tšĀ•m konkurentem rodu PĀ•tmĀ•myslovcĀ• - a podle toho taky dopadl. Jak znĀ•mo, PĀ•tmĀ•myslovci se s nikĵm moc nemazali a taky byl krutĵ stĀ•medovĀ•k ... vĵsledek jiĀ• znĀ•me. VojtĀ•ch byl velmi uĀ•enlivĵ, vzdĀ•lanĵ a odpovĀ•nĀ• nĀ• divu, Ā•e byl po smrti prvĀního praĀ•skĀ•ho biskupa DĀ•tmara jmenovĀn jeho nĀstupcem. Ale VojtĀ•chovi se hrubĀ• nelĀbĀ• pomĀ•ry, kterĀ v tĀ• dobĀ• v ĀĀechĀ•ch vlĀdly, i vydal se svĵm bratrem na pouĀ• do Ā•Āma, kde oba vstoupili do klĀ•tera. Ale neobsazenĀ• biskupstvĀ• v Praze nedĀ•lalo dobrotu a tak se Boleslav II. vypravil osobnĀ• do Ā•Āma a VojtĀ•cha pĀ•tmĀ•vedl nazpĀ•t. Bylo to však ještĀ• horšĀ• neĀ• pĀ•tmĀ•ed tĀ•m a VojtĀ•ch se rozhodl k odchodu podruĀ•. JelikoĀ• mezitĀ•m byli všichni jeho pĀ•tmĀ•ibuzĀ•ni vyvraĀ•dĀ•ni PĀ•tmĀ•myslovci, VojtĀ•ch se domĀ• - jiĀ• nikdy ne vydal se k pohanskĵm PrusĀ•m, aby je obrĀtil na vĀru - nu, a nakonec i on byl 23. dubna 997 zavraĀ•dĀ•n. No nedivte se -

vždy byl státním edovák. Jinak - Vojtěch je u nás poměrně oblíbené jméno. Za všechny jmenujme malíře Vojtěcha Hynaise, Vojtěcha Stekla, českého spisovatele, Vojtěcha Zamarovského - spisovatele a historika, Vojtěcha Náprstka - spisovatele, cestovatele, národopisce a zakladatele Náprstkova Muzea a také Vojtu Kotka - mladého českého herce, který zatím hraje jen pubertálníky - ale kdo ví - třeba se časem vypracuje... Pídemich